TALENTUNDERVISNING
I DANMARK

KORTLÆGNING OG UNDERSØGELSE AF TALENTOMRÅDET INDEN FOR BILLEDKUNST I DANMARK

KOMPETENCECENTER
FOR BØRN, UNGE OG BILLEDKUNST 2015

Fotos:
Billeder i kortlægningen er fra talenttræffet for unge i Esbjerg, d. 13.-15. marts 2015.
Billeder s. 3, 7 og 10 er taget af Torben Meyer, Esbjerg Byhistoriske arkiv.

INDLEDNING

Første del af modelforsøget om talentundervisning i Kompetencecenter for børn, unge og billedkunst har først og fremmest haft fokus på at samle talentområdet inden for billedkunstundervisning. Strategien går således i første omgang ud på at igangsætte en samlende og samarbejdende proces, der tager afsæt i de aktuelle ønsker, tiltag og faktuelle forhold, der er på området.

Strategien for første del er:

- at samle området og etablere et talentnetværk, så området kan stå samlet (november 2014)
- at iværksætte en kortlægning af området for at belyse talentundervisningens aktuelle situation, aktiviteter og visioner (november 2014 – marts 2015)
- at arrangere et talenttræf for unge, hvor både de unge og underviserne mødes i en praktisk kunstnerisk sammenhæng, hvor der kan udveksles erfaringer, videndeles, gives inspiration og skabes kontakter på tværs af landet (marts 2015)
- at arrangere en åben talentkonference for interesserede inden for fagområdet som opfølgning på talenttræffet (maj 2015)

I anden del af forsøget vil der blive arbejdet med de samme elementer, men her vil der være særligt fokus på det kulturpolitiske (forløb og planlægning diskuteres på netværksmøde i juni 2015).

1. ANTAL OG GEOGRAFI

I spørgeskemaundersøgelsen deltager 12 talentskoler, heraf er 7 placeret i Jylland og 5 på Sjælland. 1 talentskole på Sjælland har 3 afdelinger inden for kulturregionen.

Der er talentskole i alle regioner. Se oversigt side 17-18.

2. ORGANISERING OG ETABLERING

Kommunale:
6 talentskoler er kommunale
– heraf er 4 en del af kulturskole/billedskole og 2 er del af talentakademi

Selvejende:
3 talentskoler er selvejende – med kommunal støtte

Andet:
3 talentskoler har anden organisering (kulturregion, forening, VIA-UC)

ETABLERING (12 besvarelser)

1995 – 1 talentskole
2002 – 1 talentskole
2006 – 1 talentskole
2007 – 3 talentskoler
2008 – 2 talentskoler
2009 – 2 talentskoler
2013 – 1 talentskole
2014 – 1 talentskole

MODEL (12 besvarelser)

Treårig model – 10 talentskoler
Toårig model – 1 talentskole
Etårig model – 1 talentskole

Antallet af modeller som et-, to- eller treårige viser ikke antallet af undervisningstimer eller antallet af undervisningsgange.

LEDELSE (9 besvarelser)

5 talentskoler har en afdelingsleder og en overordnet leder
4 talentskoler har fælles leder eller afdelingsleder med kulturskole eller billedskole

ADVISORY BOARD / FØLGEGRUPPE (4 besvarelser)

1 talentskole har Advisory Board
3 talentskoler har følgegruppe (bestyrelse)

FORSKOLE (5 besvarelser)

4 talentskoler har forskole i kulturskole-/billedskoleregi

3. FORMÅL

FORMÅLSBESKRIVELSE (9 besvarelser)

Der er kun i to af besvarelserne en kort beskrivelse af formål. De resterende besvarelser henviser til hjemmeside, vedtægter eller studieordning. Sammenligning af beskrivelserne kræver derfor et større ressourcekrævende udredningsarbejde, som ligger uden for denne kortlægnings muligheder.

4. ANSATTE OG LEDELSE

UNDERVISERE (10 besvarelser)

8 talentskoler har faste undervisere

8 talentskoler har gæsteundervisere

1 talentskole har udelukkende gæsteundervisere

1 talentskole har fast underviser første halve år – derefter flest gæsteundervisere

ANSATTES UDDANNELSE (11 besvarelser)

11 talentskoler har billedkunstnere som undervisere

1 talentskole tilføjer, at det er billedkunstnere med egen billedkunstnerisk praksis

6 talentskoler har ud over billedkunstnere også designere, arkitekter eller animatorer som undervisere

ADMINISTRATIVT PERSONALE (6 besvarelser)

6 talentskoler har tilknyttet administrativt personale – delt med kulturskole/billedskole/talentakademi

UNDERVISERLØN OG LEDERLØN (10 besvarelser)

Besvarelser vedr. lønninger svinger meget, både i beløb og i måden det er udregnet på. Nogle har skrevet årsløn, andre har skrevet timeløn. Det fremgår ikke, om lønnen er for en lektion eller for en time, om beløbet indeholder feriepenge eller bliver udbetalt som honorar.

En talentskole svarer, at man følger musiklæreroverenskomst, en anden at man følger FO-løntakster, en tredje følger ungdomsskoletakst.

Beløbsmæssigt oplyses

300-400 kr. pr. time – 4 talentskoler
400-500 kr. pr. time – 2 talentskoler

Ang. lederløn gør det sig også gældende, at der veksles mellem timeløn og årsløn (6 besvarelser).

LEDERTIMER (9 besvarelser)

Ledertimer varierer fra 1-37 timer
1-10 ledertimer ugentlig – 5 talentskoler
11-20 ledertimer ugentlig – 3 talentskoler
Mere end 20 ledertimer ugentlig – 1 talentskole

5. LOKALER

UNDERVISNINGSLOKALER (12 besvarelser)

10 talentskoler har egne lokaler
2 talentskoler har delelokaler

ATELIER (9 besvarelser)

6 talentskoler har atelierplads/åbne værksteder for de unge

6. ELEVERNE

ANTAL ELEVER I 2014 (12 besvarelser)

8-9 elever – 5 talentskoler
10-20 elever – 4 talentskoler
20-30 elever – 2 talentskoler
30-40 elever – 1 talentskole

ALDERSTRIN (11 besvarelser)

15-19 år – 1 talentskole
15-25 år – 3 talentskoler
16-20 år – 1 talentskole
16-21 år – 1 talentskole
16-25 år – 1 talentskole
17-21 år – 1 talentskole
17-24 år – 1 talentskole
17-25 år – 1 talentskole

En talentskole nævner gennemsnitsalder på 20,1 år.

ELEVERNES MEDBESTEMMELSE (5 besvarelser)

Her nævnes dialogbaseret undervisning, og at eleverne f.eks. kan komme med ønsker om gæsteundervisere. Tre talentskoler nævner de selvstændige projekter i undervisningen, og en talentskole nævner repræsentation i bestyrelsen.

FLEKSIBILITET I FORHOLD TIL SKOLEGANG (10 besvarelser)

10 talentskoler har fleksibilitet i forhold til skolegang, blandt andet i tilrettelæggelse af tidsplaner

7. REKRUTTERING OG OPTAGELSE

SAMARBEJDER (7 besvarelser)

I alle besvarelser nævnes samarbejde med gymnasier og kulturinstitutioner.

Dernæst nævnes efterskoler, højskoler, UU-vejledere og studievejledere.

En talentskole nævner virksomheder som samarbejdspartnere, og en talentskole nævner samarbejde med folkeskolen.

I talentskoler, der er tilknyttet kulturskole eller billedskole, nævnes samarbejde med disse.

MULIGHEDER - STRATEGIER - DOKUMENTATION (12 besvarelser)

Muligheder for rekruttering af elever veksler alt efter geografi og samarbejdsmuligheder.

I strategien for rekruttering er synlighed og personlige kontakter vigtige elementer, og også det veksler efter lokale muligheder.

I besvarelserne nævnes:

- Åbne workshops og åbent hus-arrangementer
- Direkte kontakt til billedkunstundervisere på ungdomsuddannelser
- Elev- og underviserambassadører på skolerne
- Avisartikler
- Deltagelse i uddannelsesmesse
- Facebook og andre medier

Støtte til elevoptag på videregående skole foregår blandt andet ved besøg på kunstakademi og ungdomsuddannelse, individuel undervisning, sparring samt mentorordning.

En talentskole har besøg af gamle elever, der er kommet ind på akademi, designskole eller arkitektskole, og en talentskole har kontakt til gamle elever via facebookgruppe.

Dokumentation/statistik på optagelse findes på 3 talentskoler

OPTAGELSE - PROCEDURER (10 besvarelser)

7 talentskoler har optagelsesprøve/præsentation + samtale (1 talentskole har en 5 timers bunden opgave + samtale)
1 talentskole har samtale
1 talentskole har ansøgning + samtale
1 talentskole har p.t. plads til alle

Det er i et par besvarelser ikke helt klart, om optagelsesprøve og præsentation er det samme.

HVEM OPTAGER ELEVERNE (12 besvarelser)

i 1 talentskole optages elever af lederen
i 1 talentskole optages elever af underviseren
i 1 talentskole optages elever af BGK-elev og ekstern kunstner (med leder som observatør)
i 4 talentskoler optages elever af underviser + leder
i 5 talentskoler optages elever af underviser + leder + ekstern censor

OPTAGELSESKRAV (12 besvarelser)

7 talentskoler lægger vægt på færdigheder, potentialer og modenhed
3 talentskoler lægger vægt på motivation

Desuden nævnes

- engagement
- nysgerrighed
- dedikation
- lyst
- refleksioner
- dialogevne
- talent

8. UNDERVISNINGEN

ANTAL UGENTLIGE UNDERVISNINGSTIMER (8 besvarelser)

3 talentskoler har 6-8 undervisningstimer
4 talentskoler har 10-12 undervisningstimer
1 talentskole har mere end 12 undervisningstimer ugentlig

I alle besvarelser nævnes det, at der ud over undervisningstimer enten er ekskursioner, weekendforløb eller selvstudieforløb.

MØDEPLIGT (12 besvarelser)

Alle talentskoler har mødepligt

HALVÅRSSAMTALER (12 besvarelser)

11 talentskoler har halvårssamtaler

ÅRSPRØVER (12 besvarelser)

8 talentskoler har årsprøver

I stedet for årsprøver har 2 talentskoler projektarbejde og udstillinger

EKSTERNE CENSORER (11 besvarelser)

10 talentskoler har eksterne censorer

INDHOLD

STUDIETURE (12 besvarelser)

3 talentskoler har nationale studieture

4 talentskoler har internationale studieture

5 talentskoler har både nationale og internationale studieture

UNDERVISNINGSPLANER (9 besvarelser)

4 talentskoler laver årsplaner

2 talentskoler laver semesterplaner

2 talentskoler planlægger fagforløb

1 talentskole laver 3-årige undervisningsplaner

HVAD LÆGGER SKOLEN OP TIL? (12 besvarelser)

Alle talentskoler lægger op til kunstakademi, designskoler, arkitektskoler eller animationsskoler.

2 talentskoler nævner, at hele undervisningen tager sigte på optagelse på kunstakademi

2 talentskoler nævner, at der også er et bredere sigte, f.eks. refleksion, opmærksomhed på kunsten og kritisk tænkning

KVALITETSSIKRING (11 besvarelser)

Hvordan sikres kvaliteten af undervisningen?

6 talentskoler nævner kompetente professionelle undervisere og gæsteundervisere
2 talentskoler nævner årsprøver og udviklingssamtaler
2 talentskoler nævner evaluering
1 talentskole nævner et tæt samarbejde, internt såvel som eksternt
1 talentskole nævner mulighed for praktikplads

VÆGTNING AF HÅNDVÆRK/TEORI (10 besvarelser)

5 talentskoler nævner, at håndværk og teori er ligestillet
4 talentskoler nævner, at hovedvægten ligger på håndværk
1 talentskole nævner, at der er særlig vægt på håndværk det første halve år, derefter er det blandet
2 talentskoler nævner desuden, at der er vægt på det eksperimenterende og på kunstneriske problemstillinger

FORHOLD MELLEM INDIVIDUELT ARBEJDE OG GRUPPEARBEJDE (9 besvarelser)

8 talentskoler nævner, at det er vekslende
1 talentskole nævner, at der primært arbejdes individuelt suppleret med gruppearbejde

STRUKTURERING AF UNDERVISNING (8 besvarelser)

Alle steder indbygges fleksibilitet og mobilitet i undervisningsplanen, f.eks. med modulopdelt undervisning og vekselvirkning mellem oplæg, workshops og fordybelsesforløb.

SUCCESKRITERIER (8 besvarelser)

5 talentskoler nævner optagelse på uddannelse
1 talentskole nævner optagelse på censureret udstilling
3 talentskoler nævner afklaring af uddannelsesvalg

Desuden nævnes andre succeskriterier som samarbejde, god stemning, arbejdslyst, personlig udvikling (f.eks. at turde forlade vanlig comfort zone og vove sig ud på ukendt grund).

DOKUMENTATION AF UNDERVISNING (6 besvarelser)

6 talentskoler har løbende dokumentation i form af fotos, video, blog, hjemmeside, Facebook, Instagram, udstillinger og/eller rapporter
2 talentskoler nævner, at de dokumenterer hvert modulforløb

HVORDAN INDTÆNKES UNDERVISNINGEN SOM EN DEL AF DEN VISUELLE FØDEKÆDE OG AF VÆKSTLAGET? (7 besvarelser)

2 talentskoler nævner deltagelse i workshop, besøg og arrangementer sammen med andre
1 talentskole nævner vigtigheden af at være en del af et fagligt miljø
4 talentskoler nævner, at de ser undervisningen som en fortsættelse af undervisning på billedskole
1 talentskole nævner specifikt, at "fødekæden skal rykkes nedad, for derved at hæve start-niveauet"

9. SYNLIGHED

UDSTILLINGER ELLER ANDEN OFFENTLIG SYNLIGHED (10 besvarelser)

Alle talentskoler har løbende udstillinger enten i eget udstillingsrum, offentlige institutioner eller i byrummet
1 talentskole nævner, at udstilling foregår i samarbejde med den lokale kunstforening
1 talentskole nævner, at man deltager i lokale udsmykninger
1 talentskole nævner, at man ikke har brug for reklame

Anden offentlig synlighed foregår ved presse, Facebook, blog, hjemmeside, plakater og små udgivelser.

10. SAMARBEJDE

SAMARBEJDSPARTNERE (11 besvarelser)

10 talentskoler samarbejder med kunstinstitutioner
5 talentskoler samarbejder med akademier
7 talentskoler samarbejder med designskoler
3 talentskoler samarbejder med arkitektskoler
3 talentskoler samarbejder med internationale organisationer
4 talentskoler samarbejder med erhvervsliv
5 talentskoler samarbejder med andre partnere (f.eks. kunstnere, kulturkonsulenter, uddannelsesinstitutioner)

PRIMÆRE SAMARBEJDSPARTNERE (10 besvarelser)

Primære samarbejdspartnere er kunst- og kulturinstitutioner, gymnasier og andre uddannelsesinstitutioner.

Samarbejdet foregår lejlighedsvis/skiftende og består dels af praktiske aftaler, dels af fælles events, aktiviteter eller undervisningsprojekter, der skal bygge bro mellem unge og mellem institutioner.

SAMARBEJDE MED ANDRE TALENTHOLD (8 besvarelser)

I alle besvarelser nævnes, at der kun er lidt samarbejde med andre talenthold, og at det primært foregår lokalt.

11. ØKONOMI

SAMLET BUDGET 2014 (10 besvarelser)

2 talentskoler:	200.000 kr. – 400.000 kr.
3 talentskoler:	400.000 kr. – 600.000 kr.
1 talentskole:	600.000 kr. – 800.000 kr.
4 talentskoler:	Over 800.000 kr.

KOMMUNAL STØTTE (10 besvarelser)

4 talentskoler:	0 kr. – 300.000 kr.
1 talentskole:	300.000 kr. – 500.000 kr.
1 talentskole:	600.000 kr. – 800.000 kr.
1 talentskole:	Over 800.000 kr.

REGIONAL STØTTE

1 talentskole modtager regional støtte (kulturregionen)	

SPONSOR- OG FONDSSTØTTE (8 besvarelser)

3 talentskoler:	0 kr. – 40.000 kr.
1 talentskole:	40.000 kr. – 100.000 kr.
1 talentskole:	100.000 kr. – 500.000 kr.
1 talentskole:	Over 500.000 kr.

Ud over sponsor- og fondsstøtte nævner 2 af talentskolerne, at de får støtte fra huskunstnerordningen.

ELEVBETALING PR. ÅR (11 besvarelser)

4 talentskoler:	0 kr. – 2.000 kr.
4 talentskoler:	2.000 kr. – 3.000 kr.
2 talentskoler:	3.000 kr. – 8.000 kr.
1 talentskole:	8.000 kr. – 15.000 kr.

3 talentskoler har fripladsordning.

1 talentskole nævner, at atelier- og kontorplads, materialer og bustransport retur til gymnasierne efter undervisning i ugens løb er indeholdt i elevbetalingen.

FINANSIERING AF STUDIETURE (9 besvarelser)

3 talentskolers studieture finansieres af skolen
3 talentskolers studieture finansieres af eleverne
3 talentskolers studieture finansieres af skole + elever (1 talentskole betaler transport)

12. FREMTIDSVISIONER

Da talentskolerne som nævnt har meget forskellige vilkår, er fremtidsvisionerne selvsagt også meget forskellige, fra meget praktiske og konkrete lokale ønsker til mere overordnede visioner.

- Udvidelse af antal timer
- Udvidelse af elevantal
- Faste tilknyttede undervisere
- Mulighed for atelierpladser
- Eget projekt- og udstillingsrum
- Højere kunstnerisk niveau
- Tværfagligt samarbejde
- Etablering af socialt studiemiljø omkring talentskolen
- Stabilisering af økonomi

- Nordisk og europæisk samarbejde og netværk
- Oprettelse af præ-BGK (forskole)
- Sammenhængende fødekæde
- Højne rekrutteringsgrundlag
- Forskning tilknyttet talentskolen
- Talentundervisning på finansloven

OVERSIGT OVER TALENTSKOLER I DANMARK

Kommune	Region	Adresse	Kontaktoplysninger
Aalborg	**Nordjylland**	**Aalborg Kulturskole** Nordkraft Teglgårds Plads 1 9000 Aalborg	Tove Kobberå Tlf. 25 20 41 82 / 99 31 41 82 tk-kultur@aalborg.dk www.talentaalborg.dk
Aarhus	**Midtjylland**	**Aarhus Billed- og Medieskole** Frederiks Allé 20 A 8000 Aarhus C	Hanne Algot Jeppesen Tlf. 86 20 22 23 post@aarhusbilledogmedieskole.dk www.aarhusbilledogmedieskole.dk
Esbjerg	**Sydjylland**	**Esbjerg Kulturskole** Islandsgade 50 6700 Esbjerg	Marie-Louise Exner Tlf. 29 92 61 09 mlexner@hotmail.com www.esbjergkulturskole.dk
Holstebro	**Midtjylland**	**Holstebro Talentakademi** **Huset for kunst & design** Nørrebrogade 1 7500 Holstebro	Søren Taaning Tlf. 30 25 86 58 s_taaning@hotmail.com www.talentakademi.dk
Horsens	**Midtjylland**	**Visuelt Gymnasium Horsens** **Billedskolens Akademi** Horsens Kunstmuseum Carolinelundsvej 2 8700 Horsens	Jannik Broz Tlf. 40 35 33 70 musjb@horsens.dk www.billedskolenhorsens.dk
Holbæk, Ringsted, Roskilde	**Sjælland**	**BGK Midt & Vest** **Holbæk-afdelingen** Kunsthøjskolen Ladegårdsalleen 5 4300 Holbæk	Henrik Miklos Andersen Tlf. 20 15 86 32 henrik@sair.dk www.bgkmidtogvest.dk
		BGK Midt & Vest **Roskilde-afdelingen** Astersvej 15 4000 Roskilde	Heine Skjerning Tlf. 22 34 32 41 heineskjerning@gmail.com www.bgkmidtogvest.dk
		BGK Midt & Vest **Ringsted-afdelingen** Regimentet 3 4100 Ringsted	Astrid Winslow Hammer Tlf. 21 33 83 35 astridwinslowhammer@yahoo.dk www.bgkmidtogvest.dk
Ishøj	**Hovedstaden**	**Arkens BGK** Skovvej 100 2635 Ishøj	Thorbjørn Bechmann Tlf. 43 54 02 22 tbe@arken.dk www.arken.dk
Køge	**Sjælland**	**Køge Billedskole og BGK** **Køge Ungdomsskole** Sdr. Badevej 1 4600 Køge	Kit Kjærbye Tlf. 21 40 68 89 kitkjaerbye@privat.dk www.køgebilledskole.dk

Kommune	Region	Adresse	Kontaktoplysninger
Næstved	**Sjælland**	**Talentskolen** **Grønnegade Kaserne Kulturcenter** Grønnegade 10 4700 Næstved	Jette Ellgaard Kristensen Kathrine Olldag Mazanti Tlf. 25 45 14 06 jette@talentskolen.nu talentskolen@naestved.dk www.talentskolen.nu
Sønderborg	**Sydjylland**	**Sønderjyllands Kunstskole** **BGK-syd** Brorsonsvej 1A 6400 Sønderborg	Thomas Lunau Tlf. 74 42 18 28 mail@bgk-syd.dk www.bgk-syd.dk
Viborg	**Midtjylland**	**Visuel HF** Kassernevej 5 8800 Viborg	Gry Lindebjerg Tlf. 87 55 49 42 gli@via.dk www.visuelhf.dk
Vordingborg	**Sjælland**	**Kunstart 44** Valdemarsgade 96 4760 Vordingborg	Christina Louise Jørgensen Tlf. 21 78 02 95 Kunstart44@44moen.dk kristinask@gmx.net www.kunstart44.org

Kompetencecenter for børn, unge og billedkunst
Skovgaardsgade 3
8000 Aarhus C

Tlf. 61 99 90 82
info@bornkunstogbilleder.dk
www.kbub.dk